

BRADLEY HOPE A JUSTIN SCHECK

KRV A ROPA

**NEĽÚTOSTNÁ HONBA
MUHAMMADA BIN SALMÁNA
ZA GLOBÁLNOU MOCOU**

N

Bradley Hope a Justin Scheck

KRV A ROPA

KRV A ROPA

**Neútočná honba
Muhammada bin Salmána
za globálnou mocou**

**BRADLEY HOPE
A JUSTIN SCHECK**

Waynovi Hopovi a Williamovi LaRuovi
B. H.
Chelsea, Owenovi a Henrymu
J. S.

OBSAH

Poznámka autorov	13
Osobnosti	17
Dynastia Saúdovcov	21
Prológ	27
PRVÁ KAPITOLA Král je mŕtvy	37
DRUHÁ KAPITOLA MBS	55
TRETIA KAPITOLA Párty na Maldivách	77
ŠTVRTÁ KAPITOLA Ja som to zariadil	103
PIATA KAPITOLA Privedte mi McKinsey	117
ŠIESTA KAPITOLA Kapitán Saúd	141
SIEDMA KAPITOLA Miliardy	151
ÔSMA KAPITOLA Malá Sparta	171
DEVIATA KAPITOLA Zlatý gambit	191
DESIATA KAPITOLA „Blokáda“	203
JEDENÁSTA KAPITOLA Spečatené bozkom	219
DVANÁSTA KAPITOLA Nekalé praktiky	231
TRINÁSTA KAPITOLA Davos v púšti	247
ŠTRNÁSTA KAPITOLA Zemetrasenie u šejkov	257
PÄTNÁSTA KAPITOLA Unesený premiér	275
ŠESTNÁSTA KAPITOLA Da Vinci	295
SEDEMŇASTA KAPITOLA Muž roka	303
OSEMNÁSTA KAPITOLA Chladnokrvne	325
DEVÄTNÁSTA KAPITOLA Pán pílka na kosti	335
DVADSIATA KAPITOLA Nezastaviteľný	347
EPILÓG Rozhodujúca búrka	363
Podakovanie	388
Register	391

Bradley Hope a Justin Scheck
Blood and Oil

Copyright © 2020, Bradley Hope a Justin Scheck

All rights reserved.

Translation © Andrea Tomová

Jacket design © Ondrej Ivánek

Design & Layout © Ondrej Ivánek

Slovak edition © 2021 by N Press, s. r. o.

ISBN 978-80-8230-039-3

POZNÁMKA PREKLADATEĽKY

Na prepis arabských mien a termínov do slovenčiny existujú dva transkripčné kódy: vedecký prepis, ktorý sa využíva v odborných a vedeckých prácach, a populárny prepis odporúčaný pre popularizačné, literárne či publicistické texty. V tejto knihe sme zvolili druhý typ transkripčného kódu, pretože cieľom tohto populárneho prepisu je čo najväčšie zjednodušenie, aby sa slovenskému čitateľovi čo najviac priblížila fonetická podoba arabského slova, ale zároveň čo najlepšie zachovala jeho pôvodná forma.

Lenže aj v prípade populárneho prepisu sa prepisové systémy používané autormi rôznia, spôsob zjednodušenia nie je vždy rovnaký. Prepis arabských mien závisí aj od jazyka, ktorý ich preberá, čiže podoba mien v anglickom origináli tejto knihy sa líši od tej slovenskej. Záväzná norma na prepis nejestvuje; hoci boli publikované isté návrhy či príručky zaoberajúce sa prepisom do slovenčiny, nemajú predpisový charakter, lebo i názory akademikov sa rozchádzajú.

Pri prepise arabských mien a termínov v tejto knihe sme sa pridržovali odporúčaní L. Drozdíka a E. Bešku v príručke *Ako prepisovať z orientálnych jazykov do slovenčiny*¹ či E. Khidayerovej a E. Jarúnka v príspevku *Návrh na prepis arabských slov do sloven-*

1 DROZDÍK, Ladislav – BEŠKA, Emanuel: Zjednodušený „populárny“ prepis arabských termínov a mien do slovenčiny. In: *Ako prepisovať z orientálnych jazykov do slovenčiny: praktická príručka*. Zost. A. Rácová, M. Bucková, J. Genzor. Bratislava: Ústav orientalistiky SAV, Slovak Academic Press, 2018, s. 59 – 63. ISBN 978-80-89607-70-9.

činy², z ktorého sme takisto vychádzali pri menách najvýznamnejších politických predstaviteľov arabských krajín. Čerpali sme aj z článku L. Drozdíka *Prepis arabských mien a termínov v slovenčine*³ či publikácie *Lexikón islámu*⁴ od J. Drozdíkovej.

Konkrétne mená a termíny, ale aj teoretické problémy sme konzultovali s arabistkou a odbornou asistentkou na Katedre klasickej a semitskej filológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave Mgr. Máriou Lacinákovou, PhD., ktorej patrí naša veľká vďaka za pomoc s transkripciou arabských slov z anglického originálu do slovenčiny.

V prípade mien medzinárodne známych osobností, napríklad politikov, členov kráľovskej rodiny, podnikateľov atď., či geografických názvov sme prihliadali aj na ich najčastejšie používané podoby v slovenskej dennej tlači.

Na základe odborných odporúčaní meno Mohamed uvádzame vo forme Muhammad; zároveň sme však ponechali slovakizovanú podobu zaužívaných termínov ako islam (namiesto islám) či moslim (namiesto muslim).

V prípade určitého člena al- v menách či termínoch v styku s tzv. „slnecnými hláskami“ (t, d, r, z, s, š, n – v populárnom prepise) sme zvolili postup transliterácie, čiže neznačenia asimilácie.

Uvedomujeme si, že z dôvodu absencie jednotného systému prepisu je náročné vyhovieť všetkým odborným názorom.

Andrea Tomová
prekladateľka

2 KHIDAYER, Emíre – JARŮNEK, Edgar: Návrh na prepis arabských slov do slovenčiny. In: Slovenská reč, roč. 70, 2005, č. 1 – 2, s. 38 – 51. ISSN: 0037-6981.

3 DROZDÍK, Ladislav: Prepis arabských mien a termínov v slovenčine. In: Problémy adaptácie cudzích mien v slovenčine: vedecký seminár (Bratislava 19. – 20. október 2000). Editor Ľubor Králik. Bratislava: Veda, 2002, 1. vyd., 181 s. ISBN: 80-224-0749-6.

4 DROZDÍKOVÁ, Jarmila: Lexikón islámu. Bratislava: Kalligram, 2005, 1. vyd. 270 s. ISBN: 80-7149-764-9.

POZNÁMKA AUTOROV

S týmto projektom sme začali, pretože Muhammad bin Salmán je jedným z najvýznamnejších nových politických predstaviteľov a podnikateľov na svete, no pre tých, ktorých sa týkajú obrovské rozhodnutia, ktoré prijíma každých pár mesiacov, ostáva záhadou. Či už ide o krajiny Blízkeho východu privykajúce si na jeho drsné uplatňovanie moci, technologické spoločnosti rastúce vďaka miliardám ním investovaných dolárov, rodiny disidentov a kritikov režimu, ktorých život sa prevrátil naruby, alebo ľudí dotknutých jeho rozhodnutím začiatkom roku 2020 začať využívať ropu ako hospodársku zbraň, nikto v skutočnosti netuší, čo poháňa jeho rozhodovanie ani ako sa mu podaril taký rýchly vzostup.

Sme investigatívni reportéri, ktorí sa sústreďujú na peniaze – na to, ako sa míňajú, kam tečú a na čo sa používajú –, do tohto projektu sme preto vstúpili s presvedčením, že sa potrebujeme odnaučiť všetko, o čom sme si mysleli, že o Saudskej Arábii a Muhammadovi vieme, že treba začať od nuly a sledovať stopu peňazí. Čím ďalej sme sa v našej reportáži dostávali, tým vďačnejší sme boli, že sme tak na začiatku urobili. Tolko vecí, o ktorých sme sa nazdávali, že o Muhammadovi vieme, bolo karikatúrou pravdy a často prekrútených tak, aby zveličovali stránky jeho osobnosti s cieľom vykresliť ho ako vyšinutého, hrdinského alebo neovládateľného.

Takto to už, samozrejme, chodí pri písaní o novom vládcovi zavádzajúcom rýchle zmeny v krajine, ktorá sa za desaťročia veľmi nezmenila, ale stráca sa hlbšia znalosť osoby uprostred

búrlivých udalostí. Bez lepšieho pochopenia jeho osobnosti, rodiny, motivácie, lští a podrobností o bojoch, ktoré vybojoval, aby sa dostal tam, kde je, nebudú mať bežní pozorovatelia informácie potrebné na to, aby si vytvorili názor.

Nechceme odôvodniť, ospravedlniť ani chváliť Muhammadove rozhodnutia a činy za posledných päť rokov. Toto je najlepší opis jeho vzostupu k moci, ktorý sme dokázali zostaviť na základe našich reportáží. Začal sa našou prácou v denníku *Wall Street Journal* v roku 2017, keď sme obaja písali o niektorých aspektoch jeho plánov hospodárskych reforiem z Londýna a podnikali reportážne cesty do kráľovstva.

Vyhľadávanie informácií o Muhammadovi bin Salmánovi je zložitá úloha. Zdá sa to nelogické, no bývať v Londýne a New Yorku sa ukázalo ako jedna z najväčších výhod pri odhalovaní vecí, ktoré sme hľadali. Len málo vplyvných osobností, ktoré sídli v krajinách Perzského zálivu, by sa doma cítilo pohodlne pri otvorenom rozhovore o korunnom princovi, a to zo strachu, že ich elektronicky sledujú (čo je pravdepodobné) alebo ich jednoducho zahliadnu pri stretnutiach s podozrivými ľuďmi ako my. Tí istí ľudia sa pri cestách do Londýna, Paríža či na Manhattan cítia, akoby im spadol kameň zo srdca, a fakty vyklznu von o čosi ľahšie.

Ďalší dôvod, prečo je bývanie v týchto dvoch svetových hlavných mestách praktické, je ten, že príbeh Muhammada bin Salmána sa od samého začiatku na kráľovskom dvore prelína s obchodom a financiami. Len málo svetových lídrov je takých ponorených a angažovaných v záležitostiach svetového obchodu ako Muhammad. Rodina Saúdovcov Saudskej Arábií vládne absolutisticky, takže je tu element bežného vedenia podobný vedeniu rodinnej investičnej kancelárie, no Muhammada od raného veku ohurovali príbehy podnikateľov a magnátov, ako aj slávnych despotických politických osobností v dejinách. Aby sme mu porozumeli, je nevyhnutné vedieť, že nie je iba obyčajným vodcom kráľovstva – je tiež generálnym riaditeľom „firmy“ Ál Saúd, s. r. o.

Táto kniha je výsledkom reportáží z niekoľkých rokov, ale predovšetkým tých z roku 2019, keď sme sa venovali rozhovorom s každým, kto v priebehu uplynulých rokov s Muhammadom prišiel do kontaktu a podarilo sa nám ho nájsť. Cestovali sme z krajiny do krajiny, odhaľovali staré finančné a tajné vládne záznamy, ktoré dokumentujú jeho rastúce osobné a politické ambície, a čítali sme všetko, k čomu sme sa dokázali dopátrať z toho, čo sa o Muhammadovi a Saudskej Arábii napísalo.

Väčšina našich zdrojov sa s nami rozprávala anonymne, aby sme ich ochránili pred identifikáciou. To si od nás vyžadovalo mimoriadne úsilie nájsť viacerých ľudí, ktorí zažili tú istú udalosť, aby sme si boli istí ich vierohodnosťou. Každá príhoda sa zakladá na spomienkach viacerých zdrojov, čo najčastejšie podložených emailmi, právnymi dokumentmi, fotografiami, videami a ďalšími záznamami. Uvedené citáty a konverzácie boli zrekonštruované z poznámok účastníkov, ich spomienok, nahrávok a iných podkladových materiálov. Informácie sme zároveň doložili aj z verejných databáz, z ktorých mnohé všetkým na očiach obsahovali stopy smerujúce k Muhammadovým osobným obchodným kontaktom.

Dúfame, že táto kniha prinesie nové poznatky o jednom z najambicióznejších mladých lídrov na svete, lídrovi, ktorý môže ostať pri moci ešte desiatky rokov.

OSOBNOSTI

SAÚDOVCI

Kráľ Salmán bin Abdalazíz Ál Saúd, syn zakladateľa kráľovstva a otec Muhammada bin Salmána

Korunný princ Muhammad bin Salmán Ál Saúd

Princ Chálid bin Salmán Ál Saúd, Muhammadov mladší brat a bývalý veľvyslanec v Spojených štátoch

Sultana bint Turkí Ál Sudajrí, prvá žena kráľa Salmána

Fahda bint Faláh Ál Hislain, tretia žena kráľa Salmána a matka Muhammada bin Salmána

Korunný princ Mukrin bin Abdalazíz Ál Saúd, nevlastný brat kráľa Salmána a nakrátko dedič trónu

Korunný princ Muhammad bin Nájif Ál Saúd, synovec kráľa Salmána a dlhoročný protiteroristický funkcionár blízky vláde USA

Kráľ Abdalláh bin Abdalazíz Ál Saúd, nevlastný brat a predchodca kráľa Salmána

Princ Mut'ib bin Abdalláh Ál Saúd, syn kráľa Abdalláha a bývalý veliteľ Národnej gardy Saudskej Arábie

Princ Turkí bin Abdalláh Ál Saúd, siedmy syn kráľa Abdalláha

Princ Badr bin Farhán Ál Saúd, princ zo vzdialenej vetvy rodiny, minister kultúry a dlhoročný priateľ Muhammada bin Salmána

Princ Abdalláh bin Bandar Ál Saúd, ďalší princ a dlhoročný priateľ Muhammada bin Salmána, šéf Národnej gardy Saudskej Arábie

Princ Sultán bin Turkí Ál Saúd, syn jedného z bratov kráľa Salmána, princ, ktorý sa pre otvorenú kritiku dostal do problémov s vplyvnejšími členmi rodiny

PALÁC

Chálid al-Tuwajdzrí, vedúci kráľovského dvora kráľa Abdalláha

Muhammad al-Tobajši, vedúci protokolu kráľa Abdalláha

Rakan bin Muhammad al-Tobajši, vedúci protokolu

Muhammada bin Salmána a syn Muhammada al-Tobajšiho

SUITA MBS

Badr al-Asákir, dlhoročný Muhammadov spoločník, ktorý riadi jeho súkromnú nadáciu

Saúd al-Kahtání, Muhammadov poradca, ktorý sa špecializuje na potláčanie disentu

Turkí Ál Šajch, Muhammadov dlhoročný priateľ, ktorý do Saudskej Arábie priniesol zahraničné športové a zábavné podujatia

REGIÓN

Muhammad bin Zájid Ál Nahján, korunný princ Abú Zabí

Tahnún bin Zájid, poradca pre národnú bezpečnosť Abú Zabí

Tamím bin Hamad Ál Tání, katarský emir

Hamad bin Chalífa Ál Tání, bývalý katarský emir

Abdal Fattáh Sísí, egyptský prezident

Saad Harírí, libanonský premiér

Recep Tayyip Erdoğan, turecký prezident

OBYVATELIA RITZU

Princ al-Walíd bin Talál Ál Saúd, Muhammadov bratranec a najprominentnejší medzinárodný podnikateľ Saudskej Arábie

Ádil Fakíh, saudsokoarabský podnikateľ, ktorý sa stal ministrom hospodárstva a plánovania

Hání Chúdža, saudsokoarabský konzultant v oblasti manažmentu

Muhammad Husajn al-Amúdí, saudskoarabský podnikateľ s podnikmi v Etiópii

Alí al-Kahtání, generál

Bakr bin Ládín, člen rodiny bin Ládínovcov podnikajúcej v stavebníctve

KRITICI

Džamál Chášukdží, novinár s dlhou históriou práce pre saudskoarabskú vládu a jej občasnej kritiky

Umar Abdulazíz, disident pôsobiaci v Kanade, ktorý v online videách kritizuje popredných saudskoarabských predstaviteľov

Ludžajn al-Hazlúl, aktivistka za práva žien, ktorá porušila saudskoarabský zákaz, keď sa pokúsila šoférovať do Saudskoarabského kráľovstva zo Spojených arabských emirátov

VLÁDA USA

Prezident Donald Trump

Jared Kushner, manžel Ivanka Trumpovej a prezidentov poradca

Steve Bannon, bývalý Trumpov poradca

Rex Tillerson, bývalý generálny riaditeľ korporácie ExxonMobil, neskôr minister zahraničných vecí USA

PODNIKATELIA

Jeff Bezos, zakladateľ a generálny riaditeľ spoločnosti Amazon.com

David Pecker, generálny riaditeľ vydavateľstva American Media, ktoré publikuje National Enquirer

Ari Emanuel, hollywoodsky agent a spoluzakladateľ talentovej agentúry Endeavor

Masajoši Son, generálny riaditeľ japonského technologického investora SoftBank

Radžív Misra, šéf fondu Vision Fund firmy SoftBank